

TORONTÁI

VEGYESTARTALMU HETILAP.

Megjelen:

Letenkint egyszer, csütörtökön.

A szerkesztő lakása:

„Pestvárosánál” 3-ik szám alatt.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 ft. | Félévre 3 ft. | Negyed évre 1 ft. 50 kr.

Hirdetések és mellékletek — utóbbiak a kincstári illetékekkel együtt 1 ft. 50 krral számítva — minden nyelven fölvetetnek a kiadó hivatalban. Kéretik az iktatási díjakat az iktatmányokkal együtt legelőbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vétethetnek.

Hirdetések díjai:

a háromhasabos peltitor első hirdetésnél 4 kr., többszörinél 3 kr. Kincstári illeték minden egyes beigtatásért 30 kr.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája Nagy-Beeskereken, hova az előfizetési pénzek és iktatási díjak küldendők.

Budapest, április 14.

(Cs.) Azok az urak, kik erősen szitják a nemzetiségi szenvedélyeket, s szűr alatt dagasztott tüdővel fújják a nemzeti gyűlölködés és lazítás kürtjét, és dicsőséget keresnek a 48-ki testvér harczok borzalmainak fölidézésében, tegnap, a nemzeti színház bérházára vonatkozó törvényjavaslat tárgyalásánál ismét egy kis nemzetiségi vitát provokáltak.

Miletics, a lelkelen izgatas és ámitásnak e fanatikus vítéze, meglamadta a törvényjavaslatot, mint a mely szerinte az állami pénzeket magyar nemzeti célokra fordítja. Utánna aztán vérszemet kapott Polit. és abban a hitben, hogy a változó kormányok gyöngesége régen elfeledteté a törvény erejét, s a magyar nemzet, mint szárnyaszkodt madár, csak szomorúan és egykedvűen gunyaszat már, még jobban neki durálta magát és fölhevült fölvel kereken kimondá, hogy „Magyarország nem nemzeti, hanem nemzetiségi állam”, azaz meglamadta Magyarország magyarságát.

E jó urak azonban, kik hasonlóan az indus bölcsekhez örökké csak saját köldökükre függesztve tartják szemököt, és fajrokonait Magyarország földarabolásával kecsgetetik, most az egyszer megszűni számítottak.

Tisza Kálmán belügyminiszter, a magyar kormány nevében erélyes hangon jelenté ki, hogy „Magyarország épen olyan állam, mint Európában a legtöbb állam, melyekben laknak különböző nyelvű, különböző nemzetiségű polgárok, de azért az államnak mégis egy neve van. És itt magyar annak a neve. És ez nem föl fogás, hanem a törvényesség kérdése, és a t. képviselő úr itt a ház kebelében, mitatta ugyan bátran hirdetheti ezen különböző, de egyenest a törvénybe ütköző fölfogását, mert itt a háznak szentélye megvédi még a helytelenül kimondott szót is, de figyelmezteti nehogy a házon kívül megpróbálja ezen törvény ellenes fölfogását hirdetni és érvényesíteni akarni, mert a mely perczben ezt teszi, meg fog róla győződni, hogy minden álnok áskálodások daczára a magyar államnak van még elég ereje ellenségeit összetiporni.”

A belügyminiszter e határozott és erélyes kijelentését, oly viharos és perczekig tartó lelkes éljenzés és szűnni nem akaró taps kísérte, minőre csak a 66—67. években emléksznük. Rég várt szavak voltak azok, mikt Tisza Kálmán hangoztatott, mert azt hisszük, még a három próbas optimista is érezte már, hogy mi ezen ezer éves hazaföldjén nem élünk valami holdog idylli állapotot, s a kinek ép szeme van, minden örökösés nélkül láthatta, hogy Magyarország ellen már évek óta Magyarországól fújnak a tüzet, s a nemzetiségi tulzok vakmerő elbizakodottságukban már a monarchia romjain keletkezendő cigányvajdaságok központjának szántak hazánkat. E jó urak nem látszottak már érezni, hogy Magyarországnak kormánya van. Nos Tisza Kálmán ráütött vállukra, s a szerbek, szászok nem titkolhatták meglepetésüket. — Öreg betűkkel oda nyomva orruk elé, hogy válasszanak, hű fiait kívánnak-e lenni ez országnak, vagy a magyar állam-eszme ellenségei? Tertium non datur.

Es ez úgy van jól. Vannak bizonyos kérdések, melyekkel elvégre is tisztába kell jönnünk. Magyarországnak, — mint lanyha nemzetiségi politikánk folytán meggyőződhetünk — oly elemekkel van dolgunk, melyek megfedekezve a polgár kötelességeiről és erényeiről, szentségtörő kézzel saját hazájuk ellen fordulnak. És ép ezért felette szükséges, hogy parlamentünkben, a kormány rudjánál, és az egész országban mielőbb rendet csináljunk. Rendet minden áron. Nekünk nem parlamenti spektakulum kell, hanem az annyszor emlegetett magyar állampolitika

inaugurálása, mely az államtest minden egyes tagjába beoltsa az egésznek önértetét, és életképessé tegyen bennünket, mint nemzetet lithon saját eremeink előtt, és azon orozzállan gunyolódok szemében, kik a mi testünkön akarnak keresztül vontatni szekerüket.

A belső béke és testvéries együttélés kétségkívül hazánk viruló fejlődésének egyik alapföltétele, s ami viszonyaink közepette sehog sem állhat érdekünkben szaporítani ellenségeink számát, de midőn azt látjuk, hogy egyes nemzetiségi képviselők a fajgyűlölet deliriumával dühöngenek azon nemzet ellen, melynek szabadság szeretetén rombadolnék separatisztikus terveik, ott Petur bánnal felelünk: „Üsd orrát magyar annak, a ki bántja a tiéd!”

A magyar államot a magyar nemzet alapította, ez adott neki százados intézményeket, harczait, művelődése képezi ez ország történetét, hatalmát, gazdagságánál és szellemi fölnyénél fogva ez tartotta össze a különféle népfajokat, és épen ezért csak is ő lehet az öszekötő, de nem szorító kapocs ebben az államban, mely ismét csak is úgy tarthat számot egy szebb és tartós jövőre, ha minden ízében, porczikájában magyarrá lenni van benne erő, van benne akarati!

Es hogy van, arra nézve kezességül szolgál az az erős fejű és kemény karu kormány, mely most az ország élén áll, mely minden egyes tagjában át van latva annak tudatától, hogy az államot képviseli, s mely a mily kézséggel fontolja meg és hallgatja meg a különböző nemzetiségek hazafias kívánságát, ép oly erélyvel tiporja szét majd a kigyókat, melyek eddig részben saját gyöngeségünk táplált az ország kebelén.

APRÓSÁGOK.

Van városunkban egy asszonyság aki arról nevezetes, hogy minden pletykát ő szokott szelnek eresztetni.

A multkor a nagy utcán X. szerkesztővel sétált, (akire azért nehezelt, — mert nem volt kedve beállni lovagjai közé s azt mondá:

— Istenem be szúrja valami a melemet. — Nem csodálom, választott a szerkesztő, mert ahol annyi pletykaanyag, és oly nyughatatlan lelkiismeret tartózkodik, ott a szúrás napi renden lehet.

Valakiről azt mondták egy háznál, hogy mindenkibe belebukik. — Meglehet, — válaszolt akit illetett, itt az a különbség állna fen jelenleg, hogy itt ön közelében, csak elbujhatnék.

Bizonyos helységben a családapa haldoklott. Midőn a nagy kínok közt, már embert is alig ismerne, a körülállók minden ellenzése daczára, egy fiatal kabatos az ágyhoz ront, meg akarván mutatni lelki bátorságát, elkezdti a betegét mozgatni, fogdosni, huzgotni, mit a beteg nem állhatván, halálhörgéssel mondja: „Hagy békét már te szamar!” A fiatal emberke mintegy megörülve s dicsőkedve a nézőkhöz fordul. „No lássák, hogy még engemet ismer!!!”

A meghülés új neme. — „Ön szerencés volt tegnap a szép N-nével mulathatni.” — „Igen, de ő oly hideg volt irányomban, hogy hideg viseletétől náthát kaptam!”

Egy fiatal hadnagy midőn imádottyával sétált a nagy utcán észreveszi egy bakának reá bámuló arcát, anélkül, hogy az őt a katonai rendszabály értelmében köszöntene. Másnap következőleg vonta kérdőre a rendszabályt megszegő bakancsost: — Miért nem tisztelgett tegnap? — Mert azt hitvem, hogy hadnagy ur nem látja meg. — És miért nem láttam volna meg? — És miért nem hallám, hogy a szerelem vakká teszi az embert.

Egy tréfás uri ember belép egy kereskedésbe és vesz 12 pár keztűt. Azután megmondolja a dolgot s keztűt helyett vesz 12 pár harisnyát, melyek ára ugyanaz, s el akarja hagyni a boltot. — Bocsanatot uram, szól a boltsegéd, ön nem fizette meg a harisnyákat. — Persze hogy nem, hisz a keztű helyett vettem.

De tessék megmondolni, hogy a keztűért sem fizetett.

— Természetesen, mert csak a harisnyákat vásárolom meg. — Igaza van!

Valaki kérdi tőlünk, mikép érheti el, hogy az estenkint az asztalra tett aprópénzből az abba kevert arany öfrankosokat ne eszenje el komornyikja.

Tanácsoljuk neki, hogy az öfrankos aranyok mellé tegyen 10 vagy épen 20 frankosokat. Nagyon csodálók, ha Badriszte még akkor is az öfrankosokat sajátáná el.

Egy hóhérbárd fölírata. A salzburgi hóhérbárdon e szavak allanak: „A ki valamit talál, a nélkül, hogy elvesztette volna; valamit vesz, a mit ő nem adtak: meghal mielőtt beteg lett volna.

— Hogy adod a csókot? — Ha oly ostabau nem kérdi, ingyen is adtam volna.

Alice fiatal három hetes menyecske levelet ír férjének:

Kedves Edgar! Itt ülök az asztalnál és írok, mert nem tudom mitévő legyek, és bezárom levelem, mert nem tudom mit írjak.

Alice.

Egy előkelő fiatal nő megyőnta X. püspöknek, hogy festi magát, és emiatt lelki furdalást érez, egyutt megkérte a püspököt, határozza meg, vétek-e a kendőzés vagy nem.

— Asszonyom — viszonzá X. püspök, ki a legszellemesebb főpapok egyike — tudom hogy vannak szórzáshasogatók, kik a pirostást halalos bűnnek mondják, és vannak, kik semmibe sem veszik. Én teljes életemben a középutat szerettem, itt se szeretném, akár egy- akár másféló tulhajteni a dolgot, én tehát minden habozás nélkül megengedem kegyednek, hogy arca egyik felét pirosthasa.

Férj. (Haragosan.) Ugy tesz a mint paranesolom; jegyezd meg, az asszony engedelmeskedni tartozik férjének.

Asszony. Tudom, hogy engedelmeskedni tartozom, de hát adós maradok vele.

Városkapitány: Hol lakik? Csavargó: Sehól. Városkapitány: Es ön? Másik csavargó: Vele vis-a-vis.

— Mond csak édes férjem, mért ásitazol, mindig ha velem vagy? — Lásd, ha magam vagyok is, mindig ásitozom. A férj és nő pedig egy test egy lélek, azért ha veled vagyok, magam vagyok.

A diabolikus színmű-irodalom sokkal nagyobb terjedelmű, sem mint az első pillanatra látszik. Ime szolgálunk velök. „Le diable a quatre,” „A görbe ördög,” „Ördög Robert,” „Isten és ördög,” „Az ördög Párisban,” „Az ördög pillái,” „Az ördög emlékiratai,” „Az ördög szarva,” „Az ördög szerelme,” „A szerelmes ördög,” „Az ördögi Páris,” „Az ördög tudománya,” „Az ördög zászlója,” „Ötszáz ördög,” „Az ördög,” „Az ördög fia,” „Az ördög része,” „A rózsaszínű ördögök.” Legújabbban pedig „A fekete ördögök” kerülnék színre.

Furcsa katonaszolgálat alóli felszabadítás iránti kérvény. A „Vedette” katonai szaklap közöl egy a löselei sorozó bizottsághoz beadott kérvényt, melyet németből lehető híven lefordítva ismertetünk meg. 1. Én, N. Ferencz és ő N. Márta, házastársak ágyúgyal és asztallal, sanjaru gondokkal, hét nemzeti gyermekkel házasságban megterhelve, megjegyezvén, négy fiuval és három leánnyal, 37 esztendeig, mint hű alattvalók, ebben a drága időben, folyvást hitvesi hűségét táplálván; 2. Én mint atyai férj, 57 esztendeig születvén, s az alatt mindig fáradságosan munkálkodásomat cselőzni nem képeztvén; 3. Én a valóságos anya, Márta, aki fennebbi hét gyermekkel együtt öregségi gyengességben reszket, melyek közül még négyen életben lévén, két fiak és két leányok, melynél megjegyeztek, ide fektetett két halotti bizonyítvány igazsága szerint, mely szerint első fiam János, mint a kamathivatalnál alkalmazva lévő, 22 esztendő elgyöngült altesti szervezettel magát a magas hazáért a keserű ispitályi halálnak szükölködően alávetette; 4. 1850-ben második fiunknak Istvánnak volt szerencseje meghaladni, ki is mint közlegény a földi siralomvolgytet demokratikus plezurok következtében átkosan elhagyta; — ellenben pedig 5. A mi folytatólagos fiunk Nr. 3., akit Zakariásnak hínak, de hiába, mert nem hallja, mivelhogy süketénma, gyógyhatástalan gomorgyöngesség és dühön ő lélekzete végett, mint halalos házlakó, nyomorúságos tekintetbe vétetés alá vonandó. 6. Most végre a mi leghatásos fiunk, Simon, bár ifjúságától fogva jámbor magaviseletben lelékszik, mégis a lovas-huszársághoz beszámototott, hol mindennemű féktelenségek történnek. 7. Ennélfogvást áldottan könyörgünk naponta, hogy a mi kénszerületen lovagló fiunk Simon tönkre ne silánytassék, mert ugyanaz, mint utolsó férjünk termék a gazdaságban nélkülözhetlennek tekin-

tendő, s maradunk legalázatosabb nyomorúságában egy magas leiratnak, aláztatos szolgáló N. Ferencz és Márta.

(Sörfogyasztás.) A londoni „Punch” statisztikusa szerint, Münchenben egy hét alatt annyi sört isznak, a mennyi elég lenne egy 96 ágyús sorhajót vízre bocsátani.

Egy levélhordó a következő szelleműs háttérrel látott el egy nem kézbesíthető levelet: „Czimzett másfél év előtt fölakasztotta magát. Mostani tartozkodási helye ismeretlen.

(A szépnem martyrja.) Egy parisi tárczairó a lent a szépnem martyrjának mondja és viszontagságait így írja le: „E kereszties vítézt legelőször is megtépik, azután vízbe fullasztják, onnan kivéve megszarítják, megtörök, agyonütök, megtöretve, megesőválvá, a gerebenen végig rangatják, bekötözik, felakasztják, már t. i. a rokkúra, tépazzák, nyalják, csokolják; azután megfőzik, leforrázzák, meleg fürdőből hidegbe tasztják, karrókora feszítik, hengerekre göngyölik, fölmutollják, kinyújtják; a takacszek szük utcáin keresztül hajják, öszszévágják, öszszetűzik, fölmetelik, hasznalják és hordozzák, és végre a rongyszedő zsidónak adják.” „K.”

A „szabadelvű párt” alakulása előtt.

Még néhány nap és megyénkben is megalakul a szabadelvű párt. Testvéri kezét szorít, a volt „jobb” és „bal”. Feladni fogják a mulat, s élni fognak a jövőnek. Ide tehát, csoportosuljunk a „szabadelvű párt” zászlója alatt, ne hibázzék innen senki, ki esze, és kezével tenni akar valamit a haza jobblétéért.

Azt mondja egy szerkesztő collegám és régi barátom Roboz: „Hogy a szabadelvűség bő köpeny sokat lehet árulni alatta; még talán oly csemegekét is, melyeket maga a párt sem ismer magának.”

Igaza van? mert e nagy szó hatása alatt, a kontárok is a „mester” szavait kiabálhatják, és kellő fölfogása, tanulmányozása, nélkül sokkal többet lehet vele rontani mint használni; de a szabadelvűségnek oly iránybani meghonosítása hirdetése, mint azt mi képzeljük, az csakis előnyünkre lehet.

Tudjuk, sőt határozottan megvagyunk róla győződve, hogy a „szabadelvű párt” óriási többséggel fog rendelkezni megyénk területén. De ne bizzuk el magunkat, és fontoljuk meg jól, hogy e párt fennállása csak úgy lesz maradandó, ha: a rokon elemek fognak a május 3-ki közgyűlésen ölelkézni, s kizárnak magokból mindent, ami idegen, s mi az öszhangot zavart; továbbá: ha a rokonulás és ölelkezés, tiszta és őszinte lesz? Ha a párt tagjai a haza érdekében találják meg magokéit is, s nem a magokeibán kell keresni, ugy-szólván tapogatni a hazáét?

„Ha a párterket, nem lesz kigyószorítás, mely csak nyom, de nem enged szabadon mozogni, nem téri, hogy a párttagnak a végzés és határozaton kívül saját akarata is legyen?”

„Ha a párt tud lenni nemzeti, a szó legmagasabb és legszentebb értelmében: s kimeri mondani, hogy „Magyarországnak csak egynek és magyarának kell lennie;” s midőn a jogegyenlőséget tiszteletben tartja, ugyanakkor a nemzetiségeinek az ország érdekei ellen törő aspiratióit, mint rák fenét — ha másképpen nem lehetne — „vassal” metszi ki. Ezt jó lesz, ha nemcsak a párt követi, hanem a párt kormánya is. Továbbá:

„Ha nem vet gátot a kormány jótékony működésének útjába, de viszont megmondja annak szemébe az igazat, s nem csak vár tőle, de támogatja is.”

Ha az annyszor kiabált megyei önkormányzat tagitását, viszonyainkba illő reformálását, nem csak száján hordja, hanem az atyafiságok öszszeköttetések, sőt a magasabb légkörrel öszszetűközés arán is valósbítani törekszik a megtakarítások javára és a közönség terheinek valahára már könnyítésére.

Végre, ha a „szabadelvű párt” akar is, tud is dolgozni, azért: hogy a párt szelleme és munkája által önmagában le-

azafiak nem tartanak tel...
nen tudnak előre, hogy...
néve tán vesztességgel...
kre néve semmi esetre...
s a bizodalom követ...
z per: akkor csak nem...
esalogatbul, vagy a mint...
-ekül, és azután indul...
hazánkfainak, kik kö...
mindig bona fide elkö...
elősséggel járt, a meny...
tekintélyek után indulni...
nynyiban eredményezet...
alán a tapasztaltak...
feszült s a gondolközö...
nar nem csak a külső...
k vissza az újabb időben...
intozetekből:
thy Nándor.
gach A. és Pulszky F.
ach A.
lnöke gr. Mikó Imre.
rn Ide.
zéchényi I. és Bartal Gy.
ó J. és Ráth K. kalapos.
sza L. és b. Baldási.
gr. Eathyányi Zsigmond.
nynt „Hajnal”-t, a Pür...
mer előkötete és Gyön...
ósága alatt keletkezett...
Inure elnöksége alán...
jelzálogbankot, mely...
seit újabb befizetések...
roság.
kötz járva, alig lesz...
matosvár tökéjét újabb...
De ha mégis az ily...
isellkednek, akkor fé...
ria” vagy a „Pesti biz...
ny társaságok konszoli...
melyeknek kifogástalan...
knek részvényeit mégis...
eg. P. N.
(60—31)
nény.
szenvédő Zsunatz...
rvát-Bókán fekvő...
D holdból álló ne...
delletvén a hely...
i kívánók meghi...
vi május 13-ik...
déléltől 9 órára...
érintett vagyon az...
felül; a másodt...
adatni.
g telekkönyvi ha...
segtekinthetők...
telekkönyvi ható...
(55—33)
ens in der Gemeinde...
t 30hre 1871, wird...
ren verbunden:
poßnung. — 6 Klaf...
— 800 Klaf...
r ungarischen, ser...
Schrift vollkommen...
em Dekrete instruir...
de-Mitte in Szafula...
März 1875.
Der Stuhlrichter.
(54—33)
poßnen in der Gr...
artifels vom Salz...
ren verbunden:
poßnung. — 2 Klaf...
stroh.
on den betreffenden...
Schrift vollkommen...
de-Mitte in Fartas...
März 1875.
Der Stuhlrichter.
S,
vezetéshez is ért...
adalomban felfo...
buzza, 100 font...
fejelés csizma,
szabad lakás,
majoron csépel...
mbolyán
gyelőségnél.
Beeskereken.

gyen erős, tömör, s a szabadelvűség határvonalait megtartva, fel- és lefelé megnyugtatólag hasson!

Ily értelemben, ily keretben, és ily feltételek mellett érheti csak el, a párt azon célját, azon törekvése sikerét, melyeket a kormány és az ezt támogató szabadelvű pártok magok elé tűztek az országban: s így támogathatja, hatásos erővel felfelé a kormányt és építhet, hangyáknak a társadalom minden rétegében azon romokon, melyeket a közelebbi politikai évek politikai rengései okoztak.

Még néhány öszinte szavunk van: és pedig nem egyéb mint az: hogy lapunk a párt érdekében, céljainak elérésében, mindenkor megfogja tenni kötelességét.

Ezzel tartozunk a hazának, és azon pártnak melynek taníthatatlan tagjaivá lettünk. Azért öszinte barátsággal hívjuk fel Torontáimegye választó polgárait, hogy tanulva a múlt, tisztelve a törvényt és munkát, meghonosítsa a takarékoságot: sorakozzék a szabadelvű párt zászlója alá, hogy erősen állva az, támogathassa kebleiből az alakult kormányt Magyarország érdekében megóvásáért alkotva jó törvényeket, megoldva a kulturális mezőgazdasági, közigazgatási és kereskedelmi égi kérdéseket. Eljen az egyesült szabadelvű párt.

Istoczy Győző és a zsidók.

Ha valaki unja magát, bolondot tesz. Istoczy Győző úr szintén unta magát, s neki ment unalmában azon néplájk, mely Istoczy úrnál bizonyosan hazafibb, és áldozatkészebb.

Istoczy úr nagy ember, s mi több, mészáros lovag; mert elég bátorsággal bír, a „szelmalom-lovag” rendszalagjára igényt tartani. Istoczy úr felfegyverkezett, tétőlél talpig felvértezte magát s aztán kilépett a síkra mint egy oroszán, ki szomszúsága miatt önkéntelenül is ordítani kénytelen, s dühötte válik.

E nagy ember mandátuma a jövő hó közepe felé lejár, mert elég ügyesnek kellett, hogy országvilág előtt egy csapással nevezetessé tegye magát.

Es elérte célját, mert oly bolondot tett, hogy 24 óráig mindenütt róla beszéltek, meglehet még a Lipótmezőre is elhatott a szele. Más képviselő fut, fárad, és nem lehet nevezetese emberré.

Istoczy uraság, egy interpellatívóval kivívta: hogy az emberek vele foglalkoznak, s róla beszélnek. Mit törődik ő azzal, hogy sült bolondnak deklarálják. Ő elérte célját, a kofák is róla beszélnek.

Különbön Istoczy egész hobortja nem érdemelne meg, hogy józan gondolkodású ember reflectáljon rá, ha e hobortnak is nem volna komoly háttere.

Ezen háttér pedig a művelten tömegre való visszahatás, mely a valót a hamistól ritkán tudja megkülönböztetni, és tele szítja magát azon méreggel melyet egy zavart fő, az ország színe előtt gyógyszer gyanánt árul.

Felesleges itt felemlítenem, hogy civilizált országokban „zsidókérdés” nem létezik, s kik ily kérdést akarnak felszínre hozni, azoknak agyrendszerök nem tiszták, s bennünk pedig csak compromitolnak.

Itt különbség nem létezik, és nem is létezhet, polgári jogokkal bírnak egyaránt, a törvények és jogokkivétel közöttünk nem ismernek, szóval, a hazafiai vagyunk különbség nélkül.

A civilizációnak nem az a feladata, hogy azt keresse mi volt 100 évvel ezelőtt? hanem azt, hogy mi van most?

Istoczy Győző, hosszú összefüggés nélküli indoklás után három kérdést volt béküléni a miniszteriumhoz: „Először: van-e szándéka a kormánynak honosítási törvényt előterjeszteni s azzal gátot vetni az országot elaraszoló külföldi zsidóság meghonosulása ellen? Másodszor: fogja-e a kormány ezen „kaszit” ellen a nem-zsidó elemek részéről esetleg meginduló békés önvédelmi mozgalom elé akadályokat gördíteni? Harmadszor: szándékozik-e a kormány az e kérdésben az emancipáció keresztülvételét követve, de a szerzett tapasztalatok által nem igazolt semlegesség politikáját továbbra is folytatni?”

Ami az első pontot illeti, annak első fele ellen senkinek sem lehet kifogása. Honosítási törvényre égető szükségünk van; azonban az ilyen törvényt nem csupán a zsidók, hanem a keresztények miatt is kell hozni.

De a nagy ember annyira vakka lett, hogy mindenütt csak zsidó-elleneséget lát, s ezek ellen harcol.

Istoczy úr nem jöhet komoly beszámítás alá, mert aki ily dolgokat hordhat felszínre, egy hazafias áldozatkész nemzet rovására, a felett csak sajnálkozni lehet.

Végre feltesszük zsidó-polgártársainkról, hogy Istoczy úr hobortjának nem fognak nagyobb fontosságot tulajdonítani, mint e tekintetben Istoczy úr nemes lovagi személye méltán megérdemel. Mit is mond csak Hamlet? — Igaz: — „Ophelia mennj kolostorba!” Akarta talán mondani a Lipótmezőre.

Néhány szó anyáinknak a nemzeti érzület és hazaszeretet felélesztése érdekében.

A művelődés fardhatlan bajnokai nem egyszer foglalkoztak, s — fájdalom — foglalkozniok kell még most is azon kérdés megoldásával: miként lehetne nálunk a nemzeti érzület és hazaszeretet magasabb erényét, melyet a magyar mai napság már rút közönyösséggel kezd venni, feléleszteni?

E nemzeti büszkeségünkre bélyegét nyomó kérdés megoldásának égető szükségét az „Országos közéletünk tanáregylet” is hangsúlyozta, s a f. évi február 8-ik és 9-ik napján tartott rendkívüli közgyűlésen, a melynek tárgyat a tantervjavaslat módosítása képezte, panaszos szavakban hangzatoslatott: miszerint a történelmi tananyag felosztásánál kiindulópontul a nálunk oly annyira szükségessé vált nemzeti érzület és hazaszeretet felkeltése vétessek.

Valóban szegényítő reánk magyarokra nézve ez állapot, ha tekintetbe vesszük, hogy a nemzeti érzület és hazaszeretet elődeink főerényei közé tartozott. Korunk óriási haladását kiscim vonhatja ugyan kétségbe; de az

országszerte „világpolgárságnak” kereszttel dögletes kinövésüket, melyek szellemi emelkedésünk emésztő főregként rágnak, józanul haladásnak nem mondható, hanem csak erényi csökkenésnek, hogy ne mondjam, erkölcsi elkorcsosodásnak.

Tehát ki van hivatva e bűnök elejét venni, és mi módon történjék az?... Arra befolyhat többé-kevésbe minden jó hazafi a maga hatáskörében, különösen azonban a neveléssel foglalkozók; módja pedig a jó példa, szóval a vezetők „tudatos hatása a kiskorúakra”. Ugyanis lélektani tapasztalatokból tudjuk, mikép az „ént” még nem ismerő kis gyermek lelke egy tabula rasa, iratlan lap, melyre az érenek alapját, így a nemzeti érzületet és hazaszeretet is, különösen az anya véseti be legmelyebben; — és „senkisémet is tagadhatja, hogy a nők befolyása, mind a családra, mind a társadalom- és államra igen nagy és messzire kiható.” A nők a családi érenek magvetői és leggondosb ápolói; a hazai, családi érenek pedig sarjaz minden más erény; tehát leginkább az anyák hivatva, e szent kötelesség teljesítésére, melylyel isten és hazának, gyermekeiknek, önmaguknak s az egész emberi társadalomnak tartoznak; mert mi más és szebb erkölcsi életfeladata lehetne az anyának mint gyermekeit vállalás, hazafias, erkölcsös, munkás polgárokká képezni?... De mit tesznek anyáink?... Egy vizsgálatot tekintet jobbmódu családunk tűzhelyére, és latni fogjuk. — Tisztelet a kivételnek — hogy mint foszlák meg a bonne, gouvernante, maitre de dance, maitre de langue stb. ilyféle „civilisateur”-ök halványozása által gyermekeiket édes anyanyelvüktől, mint szakították el, előteletéktől megvakítva, magzajaitak édes hazájuktól, mint ölik el a hazaszeretet csirait is; mert mint Sichel (Erziehungsléve 100 l.) mondja: „A nyelv azon kötelevél, mely bennünket mindazon emberekkel, kik nyelvünket beszélnek, összekapcsol, eltepetnek a szerzetet azon láthatlan kötelevél is, melyek bennünket honfirtársainkhoz s a hazához kapcsolnak.”

Van-e, ki tagadni merné, „hogy a nyelv első nyilatkozása lelkünknek más lelkekhez, leghebb képmása indulatunknak, virága az emberi léleknek? — Mivel tehát lelkünknek egyedül az anyanyelv lelel meg; ennél fogva egy francia nyelvű nevelő sem lehet a gyermekekre nézve, kiket beszélni tanít, az, minék rájuk nézve az anyának lennie kellene. De tudjátok-e anyák, hogy a gyermekeiket boldogító bonne-ok, gouvernante-ok, maitre de dance-ok, maitre de langue-ok milyen erkölcsi személyek?... A feleletre a körülmeleg erkölcsi esettek, kik talán minden egyéb tulajdonsággal bírnak, csak olyanokkal nem, melyek a belső képzésre, a kedély és jellem nevesítésére, a szende nőiség ápolására, a vallási és erkölcsi érzelmek meggyökereztesére okvetlenül szükségesek; mert Franciaország és Svajc — hol a bonne-ok kifogyhatatlan forrása — jóvalvaló és a nevelésre képzett nőszemélyei talán hazajukban is tisztességes alkalmazást öveik körében, mit mindenestre előbbre fog tenni, mint egyedülállóan egy messze országban egyik helyről a másikra kóborolni, miként az rendesen történni szokott. Így azután olyan osztályt szolgáltatja a bonne-ok és gouvernante-ok kivételét, melyet a sorsukkal való megmégégedés, elhe-

tellenség, erkölcsi esettség s több más efféle megvetendő tulajdonság bélyegez. Jó anyák! Ilyenekkel akarjátok leányaitok neveltetését eszközölni?...

Ha házi gondjaitok gyermekeitekől elvonnak, bizzatok azokat az idő alatt egy jó-lelkületű magyar parasztleányra, vagy ha módokban van, kaptok képesített magyar nőket is, nem szükség egy más ország éhletetlen osztályára szorultok. Azonkívül több hasznossal is van a magyarleány gyermekeiket a szivképzésére; mert ha egyébről sem tud nekik beszélni, mint „a jó és rossz gazdasszony viszontagság teljes történetéről”, „Mályás király igazságosságáról”, „Kinizsi hős tetteiről”, és több ilyfélekről, melyeket a magyar nép minden gyermeke tud: mégis több épületes anyagot nyújt magzatáik lelkének, mint tiz benne, ki idegen nyelvvel — eltekintve erkölcsi befolyását — csak összezavarja a kis gyermek tisztuló fogalmait. Továbbá elég biztonyságot szolgáltat a francia bonne-ok és gouvernante-ok erkölcsiségéről a statisztikai kimutatás, melyszerint a hazánkban vándorló 6—7 ezer bonne-féle évenként 100—150 törvénytelen gyermekkel áld meg bennünket; tehát körülbelül 60 bonne-ra esik egy törvénytelen gyermek! — Ezek aztan nálunk az érenek magvetői? —

Valamint alapjában, úgy későbbi peridusban is ferdeirányú nevelési nyervek leginkább leányaink, mert a jó papák és mamák nem arra törekednek, hogy leányaik alapos ismereteket szerezzenek a magyar helyesírásban, a hazai történelemben, a szépszépet elemében, földrajzban, gazdaságban, számtanban, természetben és természetrajzban, hanem hogy mindenekelőtt — üres fejű — francziányelv, kevés „klavirozás”, „táncz” és „kozmetika” által, hiúságokat kiélegetendők, a fényes salonokban csilloghassanak?... Mily boldogságotl aradozik a papa és mama, a midőn a „szelleműs”, a kedves Athalie Dumas, Sue, Kock stb. munkáiból tud citálni, s amidőn mindazt ily magas érdelemre hevülni kezdő lelkesedéssel mondja el!... Hogyan is tudna szép szájt azzal a közönséges anyanyelvvel eltorzítani, ily nyelvvel, melyet szobaleány, inas, kocsis és kukta is beszél?... Hisz hallatlan volna ez a világ előtt!... Mindenesetre az örvendeztet meg leginkább az örömben uszó papát és mamát, ha leánygyermekük születése alkalmával azzal köszöntene a világra: „Cher papa et cher maman, donnez-moi les oeuvres de Dumas!”

Az idegen nyelvek tanulása kétségkívül az erdemek közé számítandó, de nem akkor, a midőn az oly módon történik, mely által a nemzeti érzület, hazaszeretet és más erény a gyermekben elölnék. Pädagogiai igazság alapján mondhatom, hogy idegen nyelvek helyes tanulása ügysem kezdődő a 10—12 éves kornál előbb, a mikor is intézetekben elég jeles nyelvmesterekkel megtanulhatja azokat a magyar leány; előbb anyanyelvet kell jól bírnia, ennek alapján tanítható sikerrel aztán csak más nyelv.

Hogy mennyire egyoldalú leányaink nevelése, bizonyítja főleg a mai nap oly annyira elterjedt luxus is, melynek következtében már nem egy család ment tönkre; mert leányaink, a midőn neveltetésük a születtől befejezettnek nyilvánítatik, a francia nyelven,

TÁRCZA.

Az állatdühöről általában.

(Vége.)

Ez első időszakban a kutya még nem vagy nagyon ritkán hazai ősmérséit, csakis kutyák, macskák és más állatok mar.

E roham 2 napig tart, mely után a második következik; a futásból visszatért kutya ismét sötét helyre vonul nyugalomra, mely csak pár óráig tart, a roham utól, akkor már a marási vagy tenőpontját érte el, akkor már a marási vagy apóloját sem, sötét durva kemény testekbe is harap, vagy ilyen tárgy hiányánál saját maga testét marcangolja szét.

A harapás mormogás nélkül csendesen szokott történni, mely harapási vágy egész halála beálltaig tart.

A második korszak a betegség 3—4 napjáig tart, ekkor ez állat már igen elsoványodott, elgyengült úgy, hogy a 4—6-ik napon, midőn a harmadik és utolsó roham beáll, a kutya összedől, a rohamok ugyanakkor már minél inkább gyengülnek is; a hatolsó végtagok megbénulnak, és pedig először az egyik, azután a másik láb, s most már alig képes helyéről mozdulni.

Száját többnyire nyitva tartja s az ebből kilógó nyelv dagadt vörös száraz s csak ritkán nyálénes, a szemek beestek, zavarosak s az egész test kinézése undorító.

Néha az alsó állkapocs is megbénul, midőn a kutya kevésbé harapós, majd az egész test bénaságot mutat, s ekkor az állat már csendesen fekszik, marási vágya még mindig megvan, azonban marni már képtelen.

Igy csontig soványodva a kutya, tartós görcsök rányatodások közben jajgatva, vagy csendesen kimul e düh folyamának 7. napján. A dühbeteg kutyának hangja szembetűnőleg megváltozik, majd mélyebb, majd magosabb és rekedt lesz, az ugatás is oly módon történik, hogy az első ütések után ordításba megy át a hang. A betegség haladtával pedig mindig durvább lesz, úgy, hogy némely ku-

tyánál inkább a disznó rőfögéséhez, mint az ugatáshoz hasonlú.

A dühös kutyának öntudata csak kevésbé szűnik meg, miert is a betegség egész folyamata alatt a rohamokat — melyek közben az engedelmesség teljesen megszűnik — kivéve gazdájának legfőbbnyire engedelmességek, hogy a rohamok alatti cselekedeteiről is tudomása van, abból látható, mivel akkori ellenszegülését megbánja mit félelmes viselkedés mintegy bizonyít is.

Az utérverés rendetlen.

A szájak takhártyái a betegség elején vörösek és szárazabbak, és így nem áll azon elterjedt hiedelem, mely szerint a dühbeteg állat szája habos; mert a dühös kutya szája ritkán s csak akkor habzik, ha torka nagyon dagadt s az illető mirigyek elválasztott nyála le nem nyeletik.

Úgyis elterjedt hiedelem a dühös kutya viziszonya, mely ismét téves, mert sok esetben maga a dühös eb keresi fel a vizet, azt felismeri, és mohn meg is issza, csak akkor, sa torkuk dagadt — ha akarnának, sem ihatnának — ez oka, ha némely dühös eb némi félelmet tanúsít a víz iránt; — a viziszonya ellen tanusit még midőn dühös eb folyókat uszik keresztül.

A dühös eb soha sem huzza be farkát, mint az sok laikus véli; hanem szokása szerint tarja, míg hátulja meg nem benu, mikor azután inkább lefogátja de soha maga alá nem huzza, a behuzott fark különben is a kutya félelmét jelenti nem dühösségét.

E betegség kimenetelére nézve a jóslat mindenkor kedvezőtlen, mert nincs még az irodalomban eset feljegyezve, hogy egy beteg is kigyógyult volna e bajból.

Orvoslása épen ezért — mint magától kitészik mindig eredménytelen, habár már számtalan szerek ajánlottak ez iszonyú baj orvoslására. A gyógykezelés is tehát inkább óvintézkedésekre szorítkozik, annál inkább, miután a betegség lefolyása alatt egy ragályanyag képződik mely más állatokra, sőt emberre is átülteve, ezekben ugyanazon betegségét a — dühöt hozza létre.

Más állatoknál e betegség kórtünetei az állatok különönmű természeténél fogva sok-

féle alakot ölt, mind a mellett a kedélynek felingerültsége valamint az ellenállhatlan ösztön emberek, állatok, sőt önmaguk megsértésére majd alattomos, majd nyilvános uton módon, minden állat fajnak tulajdona.

A dühös lónál egyik nevezetes kórtünet a heves viszketelegés az ajkakon mely következtében vérzésig is dörzsöli azokat.

A szarvasmarha dühösségénél a szarvak és melső lábak játszanak főszerepet a földnek turasában minden tárgy megtámadásában, mire különösen kutyák látása indítja.

Harapási vágya itt is meg van, juhok e betegségnél végtelen jámborságot, gyengeséget tanusítanak, midőn inkább levertséget, szomorúságot és féltékenységet mutat.

Leginkább a sertés mutatja ki természetének egész vadságát és féktelenségét; a düh beálltán hirmondóanul rendkívül viszketelegés áll be, a dühös eb vagy más állat által megsejtett, de már begyógyult sebhelyen, melyet annyira dörzsöl, hogy végre nagy vérzés áll be.

A macska dühének fő jele nagy nyugtalansága; folytonos futkozása, sötét helyre vonul és innen a rohamok keletkeztek ráügrik ember állatra, és fogával, karmaival iparkodik a megtámadottat marcangolni.

Végre a szárnyas állatok kórtünetei szünteleni röpkedések csipkedésekben nyilvánul, míg rendkívüli állapotoknak a test általános megbénulása vett véget.

A dühösség gyógykezelése lehetetlen lévén fontos a betegség támadásának megállítására, vonatkozik pedig e megállítás a) dühnek eredeti kifejlésére, b) annak továbbterjedésére, c) a befertőztetés utáni kitérésre.

A düh eredeti kifejlésére nézve fő-főszükséglet a kutyákat mentől természetseribb elkenyvezetés nélküli életmódban részesíteni.

A düh terjedésére nézve már a rendőrségi szabályok is a legcélszerűbb intézkedést — tartalmazzák — kötelessége mindenkinek a düh gyanus állatot ha értéketlen azonnal megsemmisíteni, ha értékes orvosi felügyelet alá helyezni valamely állat dühösségére csakis életfolyama alatti működésére csakis életfolyamát adni; kórbonczatni, lényeges változások nincsenek.

Megsebezés esetében fővintézkedés a harapás által átszarmazott ragály anyagot a sebből azonnal eltávolítani, miután, ha az a vérbe keveredik, mulhatatlanul dühösséget hoz létre.

Ha ragály által befertőzött bármely anyag a gyomor és bél csatornába jut, az hatástalan, ott minden veszélyt kizár; és ez okból a dühös állat által előidézett seb szájjal rögtön kiszívandó, mi által a ragály eltávolítatik mielőtt a vérbe jutva az illető test borzasztó megsemmisítését eszközölhetné.

Jó a sebeket kivézetetés után bekenni, csipőst ingerlő irakkal (2 lat disznószőr, 1/2 nehez körisbogar por, 1 nehez terpentin-olaj) vagy jó azt kiegészítő pokol- vagy égető közző-vas- puskapor-laplóra, ezután a seb egejedésben tartandó legalább 6 heti időtartása alatt.

A ragályanyagnak ily módoni eltávolítása a testből — mielőbb az a vérbe keveredett volna — fog lenni az egyedüli sikeres óvszer a düh kitérésére ellen.

Belső szerek adogatása hiábavaló — bármit mondjanak is a babonás embercsoáló kuruzslók. Erős szereket ember- vagy állatnak beadni, vajmi kétes dolog, s már nem kevés ember esett is oly lelketlen csalók pénzvágyának szomorú áldozatául; miután szerek nagyrészt kőris bogár és maszlagos nadragulyából állanak.

Hogy ezen szerekek ez avatallan kézből való bevévése a velők orvostól emberekben mindennemű vészás körjeleneteket, sőt halált is okoznak — nem csoda, de a csalo gonszlekkú kontárok mindezen — általok mesterségesen létrehozott — köros változásokat, a testben rejlő dühméregnek tulajdonítják, ami pedig elég vakmerő állítás, minthogy ezen orvosi szerek az elősorolt körjeleneteket olyan emberekben is előidézék, kik a dühös vagy gyanus kutyát nem is láttak.

Legfájdalmasabb az, hogy nálunk ilyenmő kontárok még nagyban divatoznak, s nem egyszerű haszontalan kuruzslóságokt egész nyájak darabjainak számától nagy összeget vesznek a megijesztett s aggodó tulajdonosoktól.

Bartok Béla.

rosz z...
vul va...
semmi...
melyek...
asszon...
A...
minden...
a csalá...
a nő sz...
mást u...
zást, t...
megsz...
viszaly...
mekel...
A...
dom: m...
fői, ug...
tehat l...
érzulet...
hogy r...
kon má...
gabb k...
bonne-...
lelekt...
érzulet...
szentel...
által a...
teveken...
szív-és...
kel ben...
kedésün...
részről...
hogy há...
fias nem...
ból csak...
melyek...
közölt...
hazasze...
seben te...
francia...
majmoli...
Sz...
rint a n...
sének o...
tudniill...
lesz! —
A vezo...
előterjesz...
hitelban...
koz...
4-sz...
igazgat...
zeti ug...
meghat...
szükség...
történe...
minthog...
lasztas...
a) Az...
ben, bar...
kell szem...
deke koc...
szelye nek...
reset vagy...
idejének...
szem elő...
szerekes...
feladata...
gató váll...
érese, ha...
nagy rész...
sától és bu...
hogy azot...
ily feladat...
lagos jut...
elismerés...
hogy inte...
akkor áll...
megallap...
eddig is...
ezentul a...
szesen 5...
b) A...
hogy az ig...
lyoknak 3...
kedett, ho...
és vegre...
helyettes...
zetet érde...
befolyni...
tűleltel a...
csak jog...
egzesben...
melnanyoz...
dítványba...
érdekeben...
igazgató...
kásban volt...
zesevel, az...
egyenylo...
igazgató...
illetőleg...
hónak inte...
tónak tar...
Minthog...
díjazása...
oldalusa...
gatóinak...
tünk köny...
esen, —...
szetnél...
felmutat...
tányosan...
igazgató...
díjaztat...
egyéni...
érintetik...
nagyon...
mágának...
c) Az int...
évi díjaz...

több más effle... ge. Jó anyák! ok neveltetését... meikeitől el... alatt egy jó... vagy ha mó... magyar nőket... szág elhettek... több haszon... ermeiket a... l sem tud ne... gazdasszony... Mátás ki... hós tetteiről... a magyar épü... gis több épü... lekének, mint... eltekintve... ezavarja a kis... bba elég bi... bonne-ok és... a statisztikai... vándorló... 00-150 tör... emünk; te... egy törvény... alunk az eré... sőbbi perio... rnek legm... k és mamák... nyak alapos... helyesírás... zépeszt ele... n, számtan... észtrajzan... es fejjel... „tancz” és... ielégítendő... ssanak?... és mama... Athalie... unkából tud... magas érde... ssel mondja... ját azzal a... oly nyelv... s és kulta... ez a vi... rendeztetne... apát és ma... alkalmával... er papa et... covrus de... kétségkívül... nem akkor... mely által a... más erényt... ai igazság... velük be... 12 éves... kben elég... azokat a... ell jól bir... azlin csak... yaink ne... oly any... övelkezé... kre; mert... születtől... a nyelven... edés a ba... got a seb... az a vérbe... hoz létre... mely anyag... hatástalan... ból a du... rögötön ki... tallik mi... borzasztó... bekenni... r, 1/2 ne... ntin-olaj... gető kö... a seb... időtartása... eltávolítása... keveredett... es óvszer... b) — bür... sáló ku... állatnak... em kevés... pénzvár... szereik... s nadra... tlan kéz... emberek... ket, sőt... a csaló... általok... — kóros... nek tu... b állítás... roll kor... ézik kik... álltak... nyilmű... em egy... z nyak... vesznék... ol. Béla.

rosz zongorázás- és tánczon, kosmetikán kívül vagy igen édes-kevés, vagy pedig éppen semmi oly alapos ismeretekkel nem bírnak, melyek egy jó családnak, takarékos háziasszonynak föltétlenül szükségesek.

A körülmények illetően állása folytán mindenki indokolta láthatja még azt is, hogy a családi tűzhely pletykáskorral aljasul; mert a nő szivképzés és ismeret hiányában nem tud mást úzni, nem talál egyéb hasznos foglalkozást, mint reggeltől napestig más embereket megszólítani, s így a békés társadalmi életbe a vizsaly és ellenségeskedés üszkét vetni. Gyermekeik — az isteni bonne-ra bízhatnak!

Végül tehát erős meggyőződés után mondom: hogy a nők, valamint legtöbb jónak külföldi, úgy legtöbb rosznak okozói is lehetnek; tehát legtöbb befolyással is lehetnek a nemzeti érület és hazaszeretlet felélesztésére, az által, hogy gyermekeik első nevelését saját nyelvükön maguk eszközöljék és ne bízzák legdrágább kincsüket egy romlott erkölcsű francia bonne-ra, ki a kised természet adta nemes lelket, a tiszta ész fejlődését és a hazaszeretlet érületét megfertőzi. Anyák! Tartsatok legszentebb kötelességeknek, hogy jó példátok által a hazának vallásos, hazafias, erőnyes, tevékeny anyákat adjatok, és nem érzéketlen, szív- és észnélküli, henye, kosmetikus szerekek hemázott tudalek babokak szellemi emelkedésünk sebeit szaporítani! Töletek függ egy részről, töletek is várjuk és várnunk is kell, hogy hazánk a szellemi felvirulásra egy hazafias nemzedéket nyerjen; a külföldi szokásokból csak azokat ültessétek gyermekeitekbe, melyek nekik hasznosak, és oly módon eszközöljétek azt, mely által a nemzeti érület, hazaszeretlet és a többi erény üdvös fejlődésében nem gátolják; nem pedig mindent, mi francia vagy szóval külföldi, vakon utánmájmolják!

Szent törekvésekben gondoljátok, miszerint a nagy magyar hazafi látokai jövődőlésének örömdetes beteljesedéséhez járultok, tudniillik: „Magyarország nem volt, hanem lesz!”

Klein Lajos.

A vezető választmány jelentése.
előterjesztetett a „Torontalmegyei takaréki- és hitelbank” f. é. ápril 4-én tartott VII. rendes közgyűlésében, Nagy-Becskerekén.

(Vége.)

4-szer. Az idősök a melyre a vezérigazgató az aligazgatók és az intézeti ügyész díjazása és annak módja meghatározott, most lejár; beállt tehát annak szükségessége, hogy erre nézve új intézkedés történjen és határozat hozassék, annál inkább minthogy mind ezen helyek szinte ma új választás által lesznek betöltendők.

a) Az intézet vezérigazgatója tekintetében, bár ki legyen is az, azon körülményt kell szem előtt tartani, hogy az intézet érdeke kockázatata ügyei elhanyagolásának veszélye nélkül vezérigazgatónk másnemű kereset vagy jövedelem szerzésére idejét vagy idejének részét állandóan nem fordíthatja; szem előtt kell tartani továbbá, hogy az intézet szerencsés előbbre vitale és virágzóvá tételének feladata és terhe leginkább és főképp az igazgató vállain nyugszik, hogy ezen czélok elérése, ha nem is kizárólag, de minden esetre nagy részben az ő lelkiismeretes munkálkodásától és buzgalmtól van feltételezve. — Mivel hogy azonban az emberi természetnél fogva ily feladat megoldására bár kit is csak aránylagos jutalomra kilátás buzdíthat a morális elismerés mellett, ennél fogva javaslatba hozzuk, hogy intézetünk vezérigazgatójának díjazása akkép állapítsák meg, hogy az, az eddig megállapította volt 2000 ft. fixfizetés és az, eddig is huzott 2% nyereségrészen felül, ezenfelül a nyereségnek még 3%-át, tehát összesen 5%-ot élvezzen.

b) A mi a két aligazgatót illeti: mint-hogy az igazgató választmány az alapszabályoknak 36. §. adta jogaival elve úgy intézkedett, hogy ők, ezután és jövőre, a kezelés és vegrehajtás mindenkor a vezérigazgató vagy helyettesítője hatásköréhez tartozván az intézetet érdeklő minden ügyekben személyesen befolyjni az ügyek elintézésénél tetteg és tesztelileg a vezérigazgatóval részt venni nem csak jogosítvák, de a társulat ügyeinek egészbeni mmi részletes felismerésére és tanulmányozására kötelezék is, ennél fogva indítványba hozzuk, hogy idejöknek az intézet érdekeiben felhasználását méltányolva a 2 aligazgató együttes díjaztatásul; az eddig szokásban volt jelenléti jegyek tökéletes mellőzésevel, az évi tiszta nyeresémből, köztük egyenlően megosztandó 3% adassék. — Az igazgató választmány, a vezér- és a 2 aligazgató díjaztatásának ily módoni szabályozását illetőleg javítását nemcsak czélszerűnek véli, hanem intézetünk érdekében el sem halaszthatónak tartja.

Mint-hogy intézetünk vezérigazgatójának díjazása, tekintettel intézetünk üzletének sokoldalúságára, sem más hasonló intézetek igazgatóinak díjazásaival sem pedig saját intézetünk könyvvivőjének fizetésével arányban nincsen, — mihogy továbbá az emberi természetnél fogva mindenki inkább iparkodik haszon felmutatására ha a felmutatott haszonban méltányosan részesül és végül, — mivel a vezérigazgató és aligazgatók jobb és arányosabb díjaztatása által minden intézeti részvényes egyéni érdeke alig érezhető mennyiségben érintetik, midőn a tiszta nyeresémből aránylag nagyon csekély részét áldozza fel, még pedig magának az intézetnek tehát saját érdekében.

c) Az intézet ügyészenek eddigi 400 ft. évi díjazását az igazgató választmány elég-

ségesnek és fel nem emelendőnek tartja azon okból mivel az ügyész perenkívül az intézet által csak mérsékeltetn vetétki igénybe, peres ügyekben pedig a megítélt perköltségekkel külön javadalmában részesül.

5-ször. Az alapszabályszerű választások:

A társulati elnök, vezérigazgató, 2 aligazgató és intézeti ügyész választása alapszabályaink 18. §. értelmében minden 3 évben a könyv- és számvizsgáló bizottság választása pedig minden évben képezi a közgyűlés tárgyat. — Minthogy tehát amazokra nézve a 3 évi választási időszak lejárt, ennél fogva az intézet és társaság valamennyi emittett funkcionáriusaira nézve a választás most megejtendő lesz. — Az igazgató választmány ugyan rendesen és máskor csak tagjai egy harmadrészenek kitélése és ennek megfelelő új választás által egészítették ki és újították meg; most azonban szinte egészen lesz alakítandó mivel az alapszabályok 27. §-ának az 1874. évi rendes közgyűlés által elfogadott és a nagyméltóságú kereskedelmi ministerium által helybenhagyott módosítása valamennyi most működő 36 választmányi tagnak vizsgálását és azok helyébe új 24 választmányi tagnak és 6 póttagnak választását rendeli el.

Meltoztassék tehát a t. közgyűlésnek:

a) A mult évi közgyűlés által elfogadott, a nagyméltóságú magy. kir. kereskedelmi ministerium által a bemutatási záradékkal ellátott és ime eredetiben előterjesztett alapszabályi függelékét tudomásul venni és kihirdetettnek nyilvánítani.

b) az intézet illetőleg társaság valamennyi funkcionáriusai, az igazgató választmányt is beleértve vizsgálását elfogadni; és

c) az emittett alapszabályszerű választásokat megejtetni.

6-ször. A fent felsorolt szorosán véve a közgyűlés alapszabályszerű hatásköréből folyó tárgyakon kívül ajánljuk önöknek és becses figyelmüknek az 1873. évi tiszta nyeresémből a függő követelésekből eredő veszteségek pótlásul egy különleges tartalékalapba ellett 7000 ft. feletti intézkedés kérdését.

E tekintetben bátorságot veszünk magunknak, következő javaslat előterjesztésére: Tekintve hogy az 1874. évből iletli nyereségből a függő követelésekből eredt veszteségek törlesztése céljából, 7000 ft. kerek összegben veszteségekép leirattott, — tekintettel, hogy ezen az 1874. évi nyereség rovására és annak csökkentésével járó veszteség leírásával a szoliditási követelményeinek elégtételt és ezáltal az 1873. nyereségből alakított különleges tartaléktöke tökéletesen compensáltott és helyettesített határozza el a t. közgyűlés:

a) az 1873. évi nyereségnek részbeni visszatartása által alakított az 1874. évi zármérlegben 7000 ftal kitüntetett különleges tartaléktöke a részvényesek közt felosztandó; ennél fogva

b) az 1874. évből 9 ft. részvényenkénti osztalék kiadásánál illetőleg az 5. sz. szelvény beváltásánál, ezen különleges tartaléktökeből minden részvényre illetőleg szelvényre 7 ft. kivetendő és az intézet pénztára által ki is fizetendő. Nem lehet szándékunk, hogy a t. közgyűlés becses figyelmét, mely a mai napirenden lévő fontos, elintézését váró tárgyak által amugy is igénybe lesz véve, még tovább is fárasszuk és jelentésünket ezenel tehát berekesztjük.

Ha előterjesztéseink ezen jelentésünk és saját észleleteik alapján az igen t. részvényes urak az igazgató-választmány és az igazgató-ság működéséről kedvező véleményt nyertek, — ha nekünk sikerült becses megelégedésüket kinyerhetni, — akkor — az új választásoknak eleibe menve és azok küszöbén — megnyugvással vállunk el helyeinktől, melyeket eddig bizalmuk folytán elfoglalni szerencsések voltunk.

Kelt Nagy-Becskerekén 1875. évi április 4-én.

Az igazgató választmány nevében és meghagyásából

Menczer Mihály, vezér igazgató.

Panaszok a közönség köréből.*
Igen tisztelt szerkesztő úr!
A „Torontalmegyei”-nak f. é. 15. számában, „Panaszok a közönség köréből” illetőleg „Nagy-utcai vázlatok” cím alatt, aláírás nélkül egy közlemény jelent meg, melyben az én csekély személyemről is történik említés, s melyben az írási viszketegekben szenvedő névtelen cikkíró, a nagyutczán észlelt, állítólag rendőrellenes túlkapásokat felsorolva, hajlandó volna, — ha tudna — jó tanácsokat osztogatni, megrovásokat érvényesíteni, s szellemi futamai közben majd élces, majd csípős, majd fanfarr lenni. Legyen neki az ő akaratja szerint, én őt e téren követni nem fogom, sőt ama főrczelményeszerű közleményt valaszra sem méltotom.

Eltéktelve azonban ettől, (lopott szójárás) el nem mulasztatom, a Tekintetes szerkesztő urat szivesen fölkeréni, hogy miután az emittett közleményben csekély személyemre is történik hivatkozás, eme néhány sornak becses lapjában helyt adni — sziveskedjék, — a névtelen cikkíró urat pedig arra figyelmeztetni, hogy máskor — ha kedve kerékedik hírlapi cikküket írni, s abban személyiségeket is belekevertetni, jó tanácsokkal szolgálni akarni, megrovásokat tenni, ne essék terhére a közlemény alá egyuttal becses nevét is alájegyezni, hogy

* Az e rovat alatt közölt cikkekért nem vállal felelősséget a szerk.

az olvasó közönség jó előre megtudhassa, mivel van dolga? oly emberrel-e, a ki tanulmányainál, tapasztalataival és magaviseleténél fogva, képes a számba vehető körülményeket s az általa irtakat felfogni és megalatolni, és így jogosítva érezheti magát tanácsokat osztogatni, másokat megróvni? vagy pedig olyan, a ki még úgy szólva iskolait el sem végezve, a szépsézet és illetan tanulására volna utalandó, s kinek több ízben tanusított magaviselete, inkább képezett rendőri kihágást és lett volna rendőrileg megfenyítendő, mint az általa a nagy utczán állítólag észlelt rendőrellenes túlkapások; s ki először is a saját hazá előtt kellene hogy sóporgessen, s ha onnét a toll, hagma és egyéb zemetet eltsizitaná, érezhetné csak magát hivatva hogy másokat is tisztaságra serkentessen?

A vízihordó szamarakra és azok kátrányos puttányaira nézve azt vagyok megjegyzendő, hogy azok jámbor állatok, s azon közmondást követve, hogy az okosabb enged, igenis ki szoktak térni az ember előtt, de ha ennek daczára valaki még is belejök botlik és hozzájuk dörgölődzik, azért sem azon szegény szürkék, sem a rendőrség nem okolható, hanem igenis maguk azon tántorgók, a kik a falnak is neki mennek.

És ha a névtelen cikkíró, fenti megjegyzésemet, becses figyelmére méltotandja, s jövőre közleményei alá nem sajnalandja saját nevét is alájegyezni, a nagy közönséget nagyon le fogja kötelezni, mert megkümelendi azon fáradságtól, hogy cikkeit olvassák, s azon idővesztéstől, a mit cikkei olvasása elrabol, mert biztosíthatom a névtelen cikkíró urat, hogy névalírása, közleményeinek nem olvasására elég alapos okul fog szolgálni, legálább a tanulni vágyó olvasó közönség előtt.

Ha ezen jóakarátú figyelemzetésem első része engedné, szeretném azt azzal fejezni be, hogy „sapientia pauca”; — így azonban csak is a mondó vagyok, hogy igenis haladjunk a korszellemmel, de nem ám a névtelen cikkíróval. — Jó éjszakát.*

N.-Becskerek, 1875. évi ápril 20-án.

Kulifay Lajos.

HIRHARANG.

* **A város szépítése.** Derék polgármesterünk e napokban szép meglepetésben részesíteti az idegeneket. Ugyanis több utca fasorokkal lett beültetve. Hogy mennyire fogják e fasorok idővel díszíteni a város utcáit, azt már jelenleg is láthatjuk, ha a nagy utczán a fasorok zödelnek. — Szóval, mindenben haladjunk.

* **Társas lakoma.** A május 3-iki közgyűlést megelőző estén, a casino termében társas vacsora fog rendezetni, melyen a „szabadélvápari” tagjai fognak részt venni; de e párthoz nem tartozók is szivesen látott vendégek lehetnek.

* **Hajózás a Begán.** Beszélük, de eddigelő csak beszélük, hogy Temesvár és Becskerek között a hegacsatornán, egy utasszállító gőzös fog e nyár folytán közlekedni. Szép ha igaz? de öszintén megvalva, bennünket már annyiszor felültettek, hogy már mindenben köve hiszünk a komanak.

* **Tisza áradása.** Nem lehet év, hogy a Tisza folyó ki ne törne medréből. Nehány nap óta oly veszélyesen árad, hogy a mi utjában áll, azt, mind magával söpri. A töltéseket a víz már elérte, s most is naponkint árad. Az övintézkedések mindenfelé meg vannak téve.

* **Beteg karnagy.** Derék karnagyunk Rollinger úr néhány nap óta veszélyesen beteg. Ohajjuk, hogy mire e sorok napvilágot látnak az ellenkezőről legyen meggyőződve közönségünk. Rollinger méltán megérdemli, hogy a közönség részvételt viseltessek iránta mert ő városunkra nézve pótolhatlan szorgalmatos egyén?

* **Képviselő jelöltek.** Megyénk minden kerületében nem beszélnek most másról, mint arról, hogy ki lesz a képviselő? Így nem csoda, ha minden kerületnek 5 vagy 6 jelöltje is van. Mi azt hisszük, hogy mire az idő megérkezik, az aspiransok száma sokkal csekélyebb leend.

* **Lovarda társulat.** Egy lovarda társulat készül városunkban előadást tartani. A társulat Bukarestből jön, s mint ügynöke beszélik, Pestre utaznak. Itt csak is 12 előadást szándékoznak rendezni. Valjon nem volna elég a fele?

* **Mozog a kereskedelem.** Néhány nap óta városunk élénknek színt kapott, miután a kereskedelem nagyobb lendületet nyert. A termények szállítása mindenfelé megindult. A teli hónapok alatt ugy is vesztelésre vagyunk kárhoztatva, mert innen tengelyen szállítani valamint, az csak a mesék országába tartozik.

* **Az utakról.** Emlékeznünk fognak olvasóink, hogy lapunkban több felszólalás történt, illetőleg több tervezet látott napvilágot a megyebeli utak javításáról. Mi előlavastuk megyei főmérnökünk tervezetét, s megvaljuk öszintén, hogy mi e tervezetet tartjuk leghelyesebbnek és a módozatokat, melyekkel az utak leginkább javíthatók. (Az a baj minálunk, hogy utak csinálása tekintetében sok idealistánk van, a papirosan mindenki mérnök, de mikor a kivitelre kerül a sor, akkor még is csak a főmérnöknek kell helyt állani.) (Szerk.)

* **Az országgyűlési pártok** új alakulása lehetetlennek levén a megyei pártok rég alakjokban fennmaradását és fennállását, a „Torontalmegyei balközéppárt” t. cz. tagjai ezen-

nel 1875. évi május 2-ika d. u. 3 órára, a régi párt feloszlása és az új párt fusio utjánai alakítása feletti tanácskozás és határozás végett, t. Mihalovits Miksa úr, a pártbizottság elnöke házához, tisztelettel meghívhatnak, és száraz megjelenésre felkérhetnek. — Kelt Nagy-Becskerekén, 1875-ik évi április 19-én. — A „Torontalmegyei balközéppárt” központi bizottsága.

* **Régészet.** A mai napon tartott megyei állandó választmányi ülésben előfordult egy igen fontos ügy. Az új szegedi szolgabíró hivatalosan jelenti: hogy Ambrus József szőreghi róm. kath. segédlelkész ásatásokat eszközölt Szőregyh közleében, és a hajdan fennállott szőreghi apátság épület romjaira talált, jelesen egy tagas új szobára nagy termés köből építve pinzere, és sirbolt, ebben pedig többféle csontvazra, melyek egyik a koporsóban feküdt; egy arany csat (fibria) egy korszó megkeményedett olajjal s mécsbellel, és egy eserep edény találtatott a csontváz mellett. Ambrus József úr jelentést tett Szőregyh községenek, és azáltal felkérte szabad királyi Szeged varosa tanácsát, hogy levéltárban a szőreghi apátságra vonatkozó okmányok kutatását megengedje. A szegedi tanács megtagadta a kérelmet állítván, hogy titkos levéltárának aajtait senki előtt megnyitni nem hajlandó; és így ezen régészet tárgyában megszűnnék a további siker és czél elérése. A jelentő szolgabíró kéri tehát a megye hatóságát, hogy a szegedi tanácsnál eszközölje ki a levéltárnak megtekintését, hogy meg ne hiúsítsák a régészet és hazai történelmünk érdekében czélbavett tudományos kutatás. Az állandó választmány ez ügyet átteszi a megyei bizottsághoz, és pedig oly véleményvel: „hogy a szegedi tanács Szőregyh községenek a tárgybani megbízottjait levéltárába beoocsátani méltóztatassék. — (Ajánljuk e közleményt t. laplaptáink szives figyelmébe. A Szerk.)

* **Új könyvek.** A Franklin-Társulat Budapestben ismét néhány kiadásában újabb megjelent, s igen csinosan kiállított könyvet küldött be szerkesztőségünknek még pedig: „Egy honvédköztűzér élete 1848-49-ben. Története ön-életréirás. Ára 1 frt. 40 kr. — „Futri Kata”. Helm Clementine után magyarította Emilia. Ára 1 frt. 20 kr. — „Kis nemzeti muzeum 33, 34. kötet”. Ára 1 frt. Kane a sarkutazó. A második Grinnell-expedíció sarkutazása. Dr. Kane E. K. műve után. — „Bernstein. A természetkönyve”. 7-10 füzet egy-egy füzet ára — 50 kr. E négy füzet tartalma: VII. füzet. Valami a vegytanból. II. — Gazdasági vegytan. — A növények vegyi mü helye. — A föld trágyázása. — A burgonya átalakulása liszt- és keményítővé. — A kénsv és malátá szolgálatai. — Lehet-e fából czukrot gyártani. — Méhsör, rum, bor és sör. — A fürdőkről és azok hatásáról stb. — VIII. füzet. Valami a föld életéről. — Az ugynevezett élettelen természet élete. — A hegyek és tengerek keletkezése. — Egy világpusztulás. — A föld forgásáról. — A fény gyorsasága stb. IX. füzet. Az állati élet fejlődése. — A tojás és az élet. — Mi rejlik egy tojásban. — Egy csirkegyár. — A zsír haszna és jelentősége az emberi testben stb. X. füzet. Az állatok és növények életéről. I. — Az élet különböző fajai. — Az ugynevezett „elő” és az ugynevezett „élettelen” természet. — Élet és halál. — Mit nevezünk szervesnek, és mi s szerveset. — Az egyes sejt. — Az rejtélye. — A virág csudája. — Egy névtelen rejtély. — Átmenet az állat világból a növényvilágba. — Az állatok növényelete stb. — „Olecsó könyvtár”. 3. füzet. Kőlcsey Ferenc elbeszélései. Ára — 20 kr. 4. füzet. Machiavelli, írta Macaulay T. B. Angolból ford. B. P. Ára — 20kr. 5. füzet. Kerényi Frigyes összes költeményei. 1840-1851. Ára — 60 kr. 6. füzet. A montsábreyi kastély. Beszély, írta Sandeau. Ára 20 kr. „Történelmi könyvtár”. a magyar nép- és ifjuságnak ajánlva. Ára egy-egy füzetnek — 40 kr. 7. füzet. XII. Károly svéd király története 8. füzet. Nagy Péter a minden oroszok kárja 9. füzet. Nagy Frigyes élete. 10. füzet. Kárja vagy egy világváros története.

* **A „Vasárnapi Ujság”** ápril 18-diki száma következő tartalommal jelent meg: Dr. Fraknoi Vilmos (arézkeppel). — Kerényi Frigyes költeményeiből: Honvágy. Fanni hagyományainak olvasásakor. Pakh Alberthez. — Czérna Tamás. (Amerikai beszély). — Isztria és Dalmácia, II. (képpel). — Velencei gyümölcshajó (képpel) — „Az úszó város.” (Verne Gyula regénye, képpel). — Kerényi Frigyes költeményeiről. — A hétről. — Irodalom és művészet, stb. rendes rovatok. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára évnegyedre (apr.-jun.) 2 ft; a Politikai Ujdonságok-kal és „Magyar Gazdá”-val együtt 3 ft.

* **Benedek Aladár „Uj idők”** című s mindinkább terjedő helilapjának (divat-tar-czaval) 15-ik száma: a következő dús és igen érdekes tartalommal jelent meg. „Határok a szobrászat és festészet között” Dr. Hoitsy Páltól; „Carmen lugubre” (ered. költ.) Benedek Aladártól; „Arnyak, sugarak” (ered. elbeszélés) B. Büttner Linától; „Dóra” (Tennyson költeménye) Szulik József fordításában; „Egy férj, kinek két neje van” (Wilkie Collins elbeszélése); „Johanna kisasszony” (életkép) Liénától; „Quinet Edgár temetése Párisban”, B.-tól; „Irodalmi, társadalmi és művészeti hírek”. A borítékon: divaltarcsa-üzenetek vidéki élet, Hymen, képtalány, szó-rejtvény (mindkettő hármas jutalommal a megfejtők számára), a szerk. nyíl választai, vegyessék, s. a. t. — E lap előfizetési ára évnegyedre csak 2 ft. 50 kr.; félve 5 ft. Az év végeig előfizetők egy díszes nagy képet s félve előfizetők egy kőtet (értéke 1 frt) érdekes olvasmányú könyvet is kapnak. Kiadó és szerkesztői hivatala: Budapest, Kristófer 2. III. emelet 10. ajtó.

16*

*** A király a magyar tengerparton.**
Pagoból április 13-án távirják: Ő fősége „Miramare” gőzjachtján d. e. 9 órakor érkezett Arbéba, ahol lelkesülten fogadtattott. Ő fősége partra szállván, a nép szüntelen örömrivalgása között az ősi főtemplomba vonult, hol egy régi, még Erzsébet magyar királyné által Arbének ajándékozott nagy értékű arany ereklyetartót szemlélte meg. Onnét Pago felé folytatta útját. A magyar tengerpart és Pago szigetei között levő csatornában gróf Szapáry a magyar tengerészeti hatóságok élén várta be egy gőzösen Ő főséget, ki ez utján a magyar parti vizeket szelte át. — A lobogóval való üdvözlés után Szapáry gőzöse Ő főséget követte. A hajók közvetlenül Carlopago mellett haladtak el, mely ünnepi díszítéssel. A rév-hivataltól a magyar állam őriasi lobogója lengett. A kikötő partjai és a házak magyar és horvát lobogókkal voltak díszítve. A lakosság mozsárlövekekkel és oromkiáltásokkal üdvözölte az elhaladó királyt. Pagoba érve Ő fősége a gőzösen előbb a helyi hatóságokat és küldöttségeket fogadta s utánuk a magyar tengerészeti hatóságot. Gróf Szapáry a következő beszédet intézte Ő főségéhez: „Bátorokod a magyar tengerészeti hatóság tisztviselőinek élén főségedet tengerpartunkkal szemben üdvözölni és legmélyebb hódolatunkat bemutatni.” A király erre a következőket válaszolta magyar nyelven: „Hódolatukat kegyelemmel fogadom. Magyar kormányom és a hatóságok szándékainak felelek meg, midőn a kereskedelmi tengerészet érdekeit előmozdítják.” A király gróf Szapárynak kezét nyújtván, a tengerészeti hatóság összes személyzetét bemutatatta magának. Ez alkalommal Ő fősége bővebben tudakozódott tengeri kereskedelmünk viszonyairól. Egy órákor visszaindult Zarába.
*** Egy derék főpap.** Dr. Schlanich Lőrincz szatmármegyei püspök ur megvásárolta a Torók János-féle egyszerű könyvtart, s egy szándékozik, hogy hozzácsatolva saját jelentékeny könyvjulmányát, nyilvános könyvtárt állítson egyházmegyéje székhelyén. Ugyanezen nemes gondolkodású főpap, ki a főrendiházban is melegen beszél a néplaitók nyugdíjazása mellett, az egyházmegyéje tanítói helyett maga fogja első éven fizetni a nyugdíjilletéket s azután is évenként ezer forintot a célra. A nagylelkűség és ritka példánya nem szorul dicsegetésre s csak azt kívánhatja, minél több követőre találjon a fényes példa.

*** Vasuti és katonai szolgálat.** Takács Antal, fölleőr a m. k. államvasutaknál, könyvomatú vezetékeskét adott ki, melyben a vasutak hadászati fontosságát utal, és ezért oly szervezettel ajánl a vasuti szolgálat, számára, amely szervezettel lehetővé tenné, hogy háboru esetén a katonaság azonnal átvehesse a harszerű vasutakat. Jelenleg jobbra a vasutépítésnél használt idegen munkások alkalmazatának örökül; megbízhatlan közegek, háboru esetén éppen vezetékesekké válhatnak. És ha ezekkel még az idegen származású hivataltok is egyetért, akkor a legnagyobb veszélyek érhetik a vasutat használó hadtestet. Külföldön a magyar katonaság éppen semmit sem tehet a vasutakkal. Takács úr tehát azt ajánlja, hogy a katonaság béke idején használja föl a három évi jelenléti időt arra, hogy a téli időnyen át a tisztikar és a legénység a vasuti szolgálatban nyerje kiképzést. A kormány eszközölje ki azt, hogy minden ezred két tisztet, a tiszt iskolák, zászlóalj, sat. két-két tehetséges alisztelet küldjenek nyárra a bécsi, budapesti vagy prágai vasuti tanfolyamokra; ezek telen a tiszt is legénység iskolákban a szaktanfolyamou tanultakat tanítanak. Ezáltal a hazai erők képesítettének nagy kontingenst szolgáltatni a vasuti szolgálat számára, a kiszolgált katoná új pályát nyerne, melyben magának is használhat, a hazának is. Takács úr azután bővebben fejtegeti, hogy ez eszmet miként kellene körszólítani.
*** A cseh lapok** a belügyminiszternek Miletics és Polit beszédeire adott válaszát nemcsak helytelennek és elképzelhetetlennek, hanem kihívó és egyáltalán nevelésének is találják. Kíváncsiak vagyunk — mond atöbbi közt „Nar. L.” — medig tart majd ezen magyar örülltség zsarnokság, a XIX. évszázad és az emberi műveltség szegényere és gyalázatára. Persze hogy jobb lenne a kedves eszeleknek, ha megengednének, hogy mindenki dohanyt vágjon a hátukon.
*** Ló- és szárnárus lakoma** volt Párisban a múlt héten, melyen csak ló-, öszvér- és szárnárusok találak. — A társaság mintegy 70 személyből állott. Mr. Bicknell, ki az elnökséget vitte, rövid vonásokban előadta a lóhús- és szárnárus történetét a legrégibb időkől kortáig. — Beszéde folyamán azon nézetét fejezte ki, hogy Angolországban az előítélet és tapszerek szerint egyetlen ló-mészárszék

sem bírta magát föntartani. — Állana csak London is oly hosszas és keserves ostromot ki, mint amint Párisban ismételve ki kellett állania, valószínűleg kigyógyulna az előítéletéből.
*** A jéghegyek birodalmába.** Az angol északsarkai expedíció indulási napjára f. hó 24-ke van kitűzve. Nagyan munkálkodnak, hogy akkorra minden kész legyen, s az indulást mi se akadályozza. Két hajó megy a nagy utra: az „Abert” s a „Diservery.” Az utazásra 18 csónakot, s 35 szánt készítették, melyek legnagyobbika 12 ember, s 7 heti eleség, a legkisebb 4 ember számára van berendezve. Visznek magukkal 5 tonna borszeszt, 10 tonna kenyéret, 85 tonna marhahúst, disznóhúst, szallonnát, kávé s egyéb élelmi szereket. Az „Abert” teljes súlya 540 tonna, mélysége elül 15' 6", hátul 17 láb. A kisebb „Diservery” teljes súlya 440 tonna.
*** Egy örült zavarta** f. hó 13-án reggel 2 óra tájban Nagyvárad egyik terén az alkove nyugalmát. Ugyanis — mint a „Nagyvárad” írja — egy 7. osztálybeli 19 éves, P. M. nevű tanuló az örülltség jeleivel, kezében egy pak-fongnyelű kést tartva, ugyancsak hadonázott, folytonosan a szentelket hívan segítségül, hogy vegye kezéből a kést, melylyel az egybegyűlteket fenyegette; végre az éjjeli őrzőjárt jött és a szerencsétlen újut a városházhoz kísérte, honnan reggel a közökhözba vitték.
*** Hazaelleues tankönyvet** tilt el megint a hivatalos lapnak pénteki száma. A vallás-és közoktatási miniszteriumnak eber hazafisága — írja az „Ell.” — e tilalommal ismét egy eszközt velt ki a nemzetiségi izgatók kezéből: eszközt, amely a gyermekek szívébe a magyar haza ellen gyűlöletet csöptetett. E könyv czime „Elemente de istoria Transvanie pentru invetiatori si scoale populare romane scrisse de Joane V. Rusu.” E könyv a történeti események hiányos, egyoldalú és némely helyeken elferdített előadása mellett a hazai alkotmányt és törvényeket, valamint a magyar államiságot ellenszenves színezetben tünteti föl, s a hazában együtt lakó nemzetiségek és néposztályok közti egyetértő összhangzatra is kedvezőtlen hatással bír; mi által a félrevezetett ifjúságban ferde gondolkozást és érzelmekeket ébreszt. Ennélfogva felszólítja a miniszter a felekezeti hatóságokat és iskolai előjáróságokat, hogy e hazaelleues kezikönyvet minden iskolából azonnal kitiltassák s minden tanintézetek-

ben csak oly kézikönyvek használtsanak, melyek hazánk történelmi eseményeit, alkotmányos állapotát és fejlődését s a különböző ajku vagy állásu honpolgárok viszonyát híven és tárgyilagosan foglalják magukban.
*** A halál a findsában.** A bécsi Schindelecker-féle kávéházba egy úri ember lépett be közelebb, s egy csésze feketét hozatott, melybe egy üvegcséből valami folyadékot öntött. Azután előhívta a pinczért, s kifizette a kávé. Azon pillanatban, midőn a pinczér elfordult, egy hajtókára kiültette a csésze tartalmát. Egy elfojtott kiáltás, azután halva bukkolt le székeről. A fekete kávé, mit megivott, cyanikalival fűszerezte.
*** Emberevő patkányok.** Egy párisi vendéglős lement a pinczébe, a hol hirtelen elszédült, s eszméletlenül lerogyott. Segédje, a hosszú varakozást megunva, utána ment a pinczébe, de nemsokára azon rémhírrrel jött vissza, hogy urát megették a patkányok! Néhány vendég le is ment a pinczébe, s undorral látták, hogy a hanyatt fekvő vendéglős testén számtalan patkány lakmározott, melyek arczát és kezét összeharapdták. A szerencsétlen felvitték lakására, és egy orvosnak sikerült őt ismét életre hozni.
*** Megyénk gazdasági egyesületének** t. cz. tagjait ezennel szerencsém van felkérni, hogy a f. évi május 4-ik napján, délutáni 3 órakor a megyeház nagy teremben tartandó közgyűlésre, minél nagyobb számban megjelenjenek sziveskedjenek. — Dániel János, egyes. alelnök.

TÖRVÉNYTEREM.
A n.-becskereki e. f. kir. törvényszéknek 1875. évi ápril 21-én tartott nyilvános ülésben következő perek előadattak:

Előadó: ALMÁSY ELEK, kir. tszéki bíró.
478. sz. polg. 1872. — Szavits Döme felperesnek — özvegy Mirkov Szaveta és társai elleni 416 ft. 90 kr. s jár. iránti pere.
3023. sz. polg. 1873. — Paszula Jova felperesnek — Paszku Jova alperes elleni 441 ft. s jár. iránti pere.
143. sz. polg. 1874. — A csatári kir. kinstári uradalomnak — Herzberger Samuel elleni 605 ft. s jár. iránti pere.

H I R D E T É S E K.

1396. sz. k. i. ex 1875. (67—2¹)
Hirdetmény.
A városi rendőrlégénység ruházatának beszerzése, tárgyában f. é. ápril 25-ére kitűzött árlejtés a gör. kel. husvetei nagy ünnepek miatt f. é. május 2-án fog megtartani.
Kelt N.-Beeskereken, 1875. évi ápril 21-én.
Kulifay Lajos, polgármester.

4941. sz. érk. 1874. (60—3²)
Árverési hirdetmény.
Zoldy Nándor részére végrehajtást szenvedő Zsunat Lovritya a lefoglalt t. j. k. 92. sz. a. Horvát-Bókán fekvő 5688 fra becsült haz és körülbelől 30 holdból álló nemesi birtokra nézve bírói árverés elrendelvé a helyszínen tartandó ezen árverésre, a venni kívánók meghívattak.
Az első árverés határideje 1875. évi május 13-ik, a második június 14-ik napjára, mindig délelőtti 9 óra azon megjegyzéssel tüzetik ki, hogy az érintett vagyon az első árverésnél a becsárért vagy azon felül; a második határidőnél pedig becsáron alól is el fog adatni.
Az árverési iratok ezen járásbíróasg telekkönyvi hatóságánál és a kiküldött végrehajtónál megtekinthetők.
Kelt Madoson, a kir. járásbíróasg telekkönyvi hatóságánál, 1875. évi március 31-én.

(69—1¹)
Felhívás.
Vonatközassal a f. évi március 14-én hozott határozatra, alulírottak az előbb fenallott „torontálmegyei Deakpárt”-most „szabadelvu partnak” t. cz. tagjait, f. é. május 2-nak délutáni 3 óraja, a szokásos helyiségekben tartandó köz-értekezletre
az alulírt bizottságnak adott utasítások fölött előterjesztendő jelentés végett tisztelettel és oly kérelemmel meghívjuk, miszerint a tiszelt párttagok ez értekezlet nagy fontossága tekintetéből, azon a mondot időre mentől nagyobb számmal megjelenni sziveskedjenek.
N.-Beeskereken, 1875. évi ápril 21-én.

1715. sz. váltó 1875. (61—3²)
Czégbejegyzés.
A nagy-becskereki e. f. kir. törvényszék váltóosztálya részéről közzé tetetik, hogy 1875. évi március 13-ik napján a kereskedelmi egyéni czégek jegyzékébe M. Lichenthal mellenczei vegyes kereskedő beiktatott.
Kelt a nagy-becskereki e. f. kir. törvényszéknek 1875. évi március 27-én tartott üléséből.
Várady M., kir. törvényszéki elnök.

(68—3¹)
Pályázat.
A szerb-csanádi üresedésbe jött községjegyzői állomásra a pályázat kiiratik.
Ezen jegyzői állomással 800 ft. évi készpénzbeni fizetés, szabad lakás, házi kerttel, és a községi képviselő-testülettel külön egyezség útján megállapítandó utazási és irodai átalánval van összekötve, a magánmunkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjak mellett.
Felhivatnak a torontálmegyei tekintetes szigorló bizottsága előtt vizsgát lelett jegyző urak és jegyzői jelöltek, kik a jegyzői állomásra folyamodni óhajtanak, hogy kellően felszerelt folyamodásukat, kitüntetvéen abban, hogy e hivatalos magyar és azonfelül a német, román és szerb nyelvvel ököletesen bírják, az 1875. évi június 7-ikén, mint a választás napjáig, alulírottán benyujtsák.
Kelt Nagy-Szent-Miklóson, 1875. évi ápril 9-én.
Buócz János, főszolgabíró.

(66—3¹)
Árverési hirdetmény.
Ezennel közhírré tetetik, miszerint a „Gr.-Beeskereker Wochenblatt” 16. számában f. é. május 2-ra hirdetve volt lejárt zálogok nyilvános árverése közbenjött akadályok miatt elhalasztatvan az vasárnap f. é. május 9-én délelőtti 10 órakor fog a Torontálmegyei takaré- és hitelbank, nagy termében, megtartatni.
Ennélfogva felhivatnak a 898., 902., 903., 912., 944., 945., 950., 951., 995., 1025., 1026., 1121., 1134., 1181., 1190., 1250., 1252., 1259., 1281., 1289., 1294., 1311., 1317., 1379., 1390., 1399., 1426., 1446., 1448., 1464., 1479., 1511., 1519., 1521., 1535., 1540., 1548., 1554., 1559., 1561., 1564., 1568., 1570., 1573., 1578., 1585., 1592., 1613., 1617., 1627., 1631., 1637., 1647., 1657., 1666., 1670., 1680., 1682., 1707., 1708., 1709., 1712., 1723., 1732., 1747., 1768., 1778., 1797., 1801., 1808., 1812., 1816., 1827., 1831., 1855., 1856., 1891., 1893., 1894., 1898., 1906., 1940. számok alatt elzálogosított tárgyakról szóló záloglevelek birtokosai, hogy az érintett hátnapig a nyert kölcsönt visszafizetni vagy annak hosszabbításá végett alulírott igazgatóságot megkeresni saját érdekében el ne mulasszák.
A venni szándékozó t. cz. közönség pedig egyuttal értesítetik, miszerint az eladásra kerülő tárgyak iránt bővebb felvilágosítást ad az intézet könyvvivősege.
Nagy-Beeskereken, 1875. évi ápril 22-én.

1258. sz. váltó 1875. (63—3²)
Czimbejegyzés.
A nagy-becskereki e. f. kir. törvényszék váltóosztályánál 1875. évi március 13-án a kereskedelmi egyéni czégek jegyzékébe bekebleztetett „Pollák Hermann, czég-birtokos” Pollák Hermann gabnakereskedő.
Nagy-Beeskereken, 1875. évi március 13-án.
Várady Mihály, kir. tszéki elnök.

(65—3¹)
Pályázat.
Tót-Aradác községében a jegyzői állomás üresedésbe jövén, ennek az 1871. évi XVIII. törv. cz. 75. illetőleg 83. §§-a értelmében választás útján betöltése f. é. május 17-én délelőtti 9 órakor tót-aradáci községhezánál fog eszközöltetni.
A pályázni kívánók, kik a magyar, német s tót nyelvet írásban és szóval bírják, felhivatnak, hogy kellően felszerelt folyamodványait a választást megelőzőleg Tót-Aradác községelöljáróinál nyujtsák be.
A jegyzői fizetés s illeték e következő:
Készpénzben 300 ft.
Napidij átalány 50 „
Irodai átalány 50 „
36 p. m. tiszta búza, 20 p. m. árpa, szabad lakás s a községhez talken egy egész kert.
Továbbá:
Adásvevési szerződésért . . . 2 ft. — kr.
Folyamodványért 2 „ — „
Bizonylatért 1 „ — „
Végrendelet 1 „ — „
Kötvényért 30 „
Marhajárlat 10 „
Kelt N.-Beeskereken, 1875. évi ápril 20-án.
Bakalovich Ágoston, szolgabíró.

(66—3¹)
Árverési hirdetmény.
Ezennel közhírré tetetik, miszerint a „Gr.-Beeskereker Wochenblatt” 16. számában f. é. május 2-ra hirdetve volt lejárt zálogok nyilvános árverése közbenjött akadályok miatt elhalasztatvan az vasárnap f. é. május 9-én délelőtti 10 órakor fog a Torontálmegyei takaré- és hitelbank, nagy termében, megtartatni.
Ennélfogva felhivatnak a 898., 902., 903., 912., 944., 945., 950., 951., 995., 1025., 1026., 1121., 1134., 1181., 1190., 1250., 1252., 1259., 1281., 1289., 1294., 1311., 1317., 1379., 1390., 1399., 1426., 1446., 1448., 1464., 1479., 1511., 1519., 1521., 1535., 1540., 1548., 1554., 1559., 1561., 1564., 1568., 1570., 1573., 1578., 1585., 1592., 1613., 1617., 1627., 1631., 1637., 1647., 1657., 1666., 1670., 1680., 1682., 1707., 1708., 1709., 1712., 1723., 1732., 1747., 1768., 1778., 1797., 1801., 1808., 1812., 1816., 1827., 1831., 1855., 1856., 1891., 1893., 1894., 1898., 1906., 1940. számok alatt elzálogosított tárgyakról szóló záloglevelek birtokosai, hogy az érintett hátnapig a nyert kölcsönt visszafizetni vagy annak hosszabbításá végett alulírott igazgatóságot megkeresni saját érdekében el ne mulasszák.
A venni szándékozó t. cz. közönség pedig egyuttal értesítetik, miszerint az eladásra kerülő tárgyak iránt bővebb felvilágosítást ad az intézet könyvvivősege.
Nagy-Beeskereken, 1875. évi ápril 22-én.

446. sz. k. 1875. (65—3¹)
Pályázat.
Tót-Aradác községében a jegyzői állomás üresedésbe jövén, ennek az 1871. évi XVIII. törv. cz. 75. illetőleg 83. §§-a értelmében választás útján betöltése f. é. május 17-én délelőtti 9 órakor tót-aradáci községhezánál fog eszközöltetni.
A pályázni kívánók, kik a magyar, német s tót nyelvet írásban és szóval bírják, felhivatnak, hogy kellően felszerelt folyamodványait a választást megelőzőleg Tót-Aradác községelöljáróinál nyujtsák be.
A jegyzői fizetés s illeték e következő:
Készpénzben 300 ft.
Napidij átalány 50 „
Irodai átalány 50 „
36 p. m. tiszta búza, 20 p. m. árpa, szabad lakás s a községhez talken egy egész kert.
Továbbá:
Adásvevési szerződésért . . . 2 ft. — kr.
Folyamodványért 2 „ — „
Bizonylatért 1 „ — „
Végrendelet 1 „ — „
Kötvényért 30 „
Marhajárlat 10 „
Kelt N.-Beeskereken, 1875. évi ápril 20-án.
Bakalovich Ágoston, szolgabíró.

(64—3²)
Pályázat.
Néhai Szklénkay Dániel volt új-szt.-iváni községi jegyző halála által üresedésbe jött községjegyzői állomásra a pályázat kiiratik.
Ezen jegyzői állomással 216 ft. 75 kr. évi fizetés, 57 ft. utazási költség, 37 ft. irodai szerekre, összesen 310 ft. 75 kr. o. é. készpénzben, ugy természetben kiszolgálandó, 52 p. m. öszi, 10 p. m. tavaszi tiszta búza, 50 font só, 25 font stearin-gyertya, 2 öl kemény tűzifa, 3 öl szalma, szabad lakás házikerttel van összekötve, a magán munkálatokért szabályrendeletileg megállapította díjak mellett.
Felhivatnak a torontálmegyei t. szigorló bizottsága előtt vizsgát jó sikerrel lelett jegyző urak, és jegyzői jelöltek, kik a községjegyzői állomásra folyamodni óhajtanak; hogy kellően felszerelt folyamodásukat, kitüntetvéen abban, hogy a hivatalos magyar nyelvvel írásban és olvasásban, ezenfelül a községi szerb és német nyelvet is bírják, az 1871. évi XVIII. t. cz. 74. és 83. §§-ai értelmében felszerelve 1875. évi május 13-ik napjáig, mint a választási napig, alulírt szolgabíróinál benyujtsák.
Kelt Új-Szegeden, 1875. évi ápril 5-én.
Keresztes Ignác, szolgabíró.

(66—3¹)
Árverési hirdetmény.
Ezennel közhírré tetetik, miszerint a „Gr.-Beeskereker Wochenblatt” 16. számában f. é. május 2-ra hirdetve volt lejárt zálogok nyilvános árverése közbenjött akadályok miatt elhalasztatvan az vasárnap f. é. május 9-én délelőtti 10 órakor fog a Torontálmegyei takaré- és hitelbank, nagy termében, megtartatni.
Ennélfogva felhivatnak a 898., 902., 903., 912., 944., 945., 950., 951., 995., 1025., 1026., 1121., 1134., 1181., 1190., 1250., 1252., 1259., 1281., 1289., 1294., 1311., 1317., 1379., 1390., 1399., 1426., 1446., 1448., 1464., 1479., 1511., 1519., 1521., 1535., 1540., 1548., 1554., 1559., 1561., 1564., 1568., 1570., 1573., 1578., 1585., 1592., 1613., 1617., 1627., 1631., 1637., 1647., 1657., 1666., 1670., 1680., 1682., 1707., 1708., 1709., 1712., 1723., 1732., 1747., 1768., 1778., 1797., 1801., 1808., 1812., 1816., 1827., 1831., 1855., 1856., 1891., 1893., 1894., 1898., 1906., 1940. számok alatt elzálogosított tárgyakról szóló záloglevelek birtokosai, hogy az érintett hátnapig a nyert kölcsönt visszafizetni vagy annak hosszabbításá végett alulírott igazgatóságot megkeresni saját érdekében el ne mulasszák.
A venni szándékozó t. cz. közönség pedig egyuttal értesítetik, miszerint az eladásra kerülő tárgyak iránt bővebb felvilágosítást ad az intézet könyvvivősege.
Nagy-Beeskereken, 1875. évi ápril 22-én.

(66—3¹)
A torontálmegyei takaré- és hitelbank igazgatósága.
Egy asztalos,
ki egyszersmind cséplőgép fűtés és vezetéshez is ért f. é. május 1-től a zombolyai uradalomban felfogadtatik. Évi fizetése 100 ft., 28 m. buza, 100 font szalona, 50 font só, 1 pár uj egy fejelés csizma, 1 tehéntartás, 1 lánccz tavaszi föld, szabad lakás, szabad fűtés és ha lakásától távol majoron csépl 50 kr. napidij. — Jelenkezhetni Zombolyán
az uradalmi felügyelőségnek.
(62—3²)